

Бүгү чурттарың пролетарийлери, каттыжыңар!

МЕЛИОРАСТАН ЧЕРЛЕРДЕН ХӨЙ ПРОДУКЦИЯ ДЭЭШ

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 275 (12365)

1983 чылдың декабрь 1, четверг

1925 чылда
үндүздөткөнгөн

Өртүз 3 көп

◆ Специализиске сөс ◆

ЧАРЫШТЫҢ ЧУГУЛА РОЛЮ

Социалисттик чарышче «Тыва кобальт» комбинат-тың барык бүгү ажилчы-нары хаара туткан. Чарыштың девин-биле чүгүлүгү планын күүс-сөдөнни боттандырып ту-руар эвес, харын оң киж-изикчи ролу бидер тала-зы-биле ажилдар чурат-туна турар. Бүдүрүгү-де пестер хой. Оларның ажы-лынын байдалын, ужуру-дузун барымдаалап, соци-алисттик чарышты кол бол-гаш дузалап деп ийн кезек-ке чарыш, түнпеш турар.

Кол пестерин аразында чарышка эртен үш квар-талада гидроталургия че-ги тилекчи болган. Эвээр чарыгдалды үн-дүрүп тургаш, хой, эки шы-нарыл продукцияны чурта-бэрин ажилчылар хү-лээн. 10 айларда бүгү көргүзүлгү талазы-биле план куусеттинген. Пландан ажыр 3,5 тонна продукция бүтүргөн.

Пестин социалисттик хү-лээлгени, күш-ажылчы коллективтерге хүлэп ал-ган соода, көргүзүп са-мырызына аскаш, кимини канчаар ажалдап турарын недела, ай, квартал са-нында орта чырыдып турар. Чарыштын көсүктү, оң тү-дөөлөрүн дениелдиги че-дип алыры чүгүлү соци-алист турарларын илере-диринге дузалап эвес, ха-рын мораль талазы-биле дээштин арга болур.

Чарыштын кол негеле-диги—күш-ажылчы сагыла-чурумун болгаш корум-чу-румну быжылаларын че-дип алыры. Күш-ажылчы мар-галаанын бир озагай та-лазы мында. Комбинаттын бүгү пестерин аразында гидроталургия пегинде мынчанга корум-чурум

үрээшкени эвээр. Октяб-рида күш-ажылчы сагы-ла-чурумунун чангыс-даа хажыдышыны болбаан. Бо дээрге мастерлерниң дагдыныкчыларын, эш-хуу судтарының, херэеж-нер чөвүлелериниң күе-ниникиниң ажилын тү-нели болур. Чарышка пар-тийн ууртулганы күш-тедиргенни бо чижек хе-репел турар.

Бүдүрүгүгө беш элче-терин аразында чарышка А. С. Сербраников биле В. А. Нестеровтун элче-терин шыгарган. Бо кол-лективтерде күш-ажылчы бү-дүрүкчүлүгү өскөн. Чарыш-тын тилекчилери чыл пла-нын күүсөдириниң кырыла келген.

Бүдүрүгө 10 айларда бараанын продукция бү-дүрүгүн 102,8, ону сайга-рарын 102 хуу күсөткен. Күш-ажылчы бүдүрүкчү-лү 105,2 хуу болган. Пес-терин хой кезин ноябрь айда база эки ажилдаан.

Чекте күш-ажылчы ча-аг чачылдар тургустун-ган. Анык ажилчында да-гдынык кожары дүрүм апарган. Хоочун ажилчы-нар хуула социалисттик хү-лээлге тургустууда болгаш мергежил шынчээлди алыр-да өөреникчилеринге күе-дип биле дузалап кел-генер. Чижээ, ССРЭ-ниң хүндүлүг металлургу И. Ч. Күдер-оол он ажыг аныктарын аппаратчыниң мергежилинге өрөткен. Оң дагдылар ажилчыларын муракчыларын одурууче кирген.

Муракчыларын саны хүн келген түдүм көвүд-өрар. Тыва АССР-ниң Дээ-ди Совединиң депутаты В. Дамды-Бюрюб кызы-мак күш-ажылчы-биле кол-

лективиниң хуулаукели чаалап алган, Күш-ажылчы алдар орденниң III че-ре-зиниң эдилекчиси К. О. Донгак, үрүмектеги Н. М. Дадар-оол бедик мергеж-лин дагдыныкчызы хүн-дулуг хүлээлгезин ак сет-килдиг күүсөдип турарлар. Хуула социалисттик хүлээ-лгенин сласар В. И. Ло-кашко биле аппаратчик Г. М. Быкова олар күе-сөдипкениер. Хүн келген тү-дүм муракчыларын саны көвүдөп турар.

Он бирги беш чылдың күш-ажылчы доостур четкен. Ону Хову-Аксы-нын ажилчыларын чедип-кенин доостур дээш шу-дугу ажилдап турар. Келир чыл—онзагай чыл. Совет Эвилелиниң составында Ты-вааның эки тура-биле кат-тышканын 40 чыл ою болур. Бо юбилейни бедик көргүзүлгүлөр-биле ууткур дээш «Тыва кобальт» комби-наттың күш-ажылчы кол-лективтери немелде соци-алисттик хүлээлгелерин алган.

Ажилгавыттың курла-дырлар бар. Күш-ажылчы организастарын ам-даа экижидип болур. Хары-салга кижэ бүдүрүгүн аразы-чурумун көрүчү болбайн турар. Устүнде пестериниң эдил алырынга база-ла чарыш дузалаар ужурулуг. Чүгө дээш чарыш чартыкты, чогадыкты, хей-эст кирикти удул күш болур. Чарышты эки ор-ганизастаар болза, оң киж-изикчи ролу бедип, ажилдың бүдүрүкчүлү-гү өсөр.

В. ОНДАР.
Күш-ажылчы Кызыл Тук орденниң эдилекчиси, ги-дроталургия цегиниң улуз мастери.

ТАЙБЫҢ—БҮГҮДЕГЕ ЭРГИМ ҮНЕЛИГ

СЭКП ТК-нын Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Соведини Президиумунун Даргазы Ю. В. Андроповтун Меделели совет кижилерин чүрөктеринге изиг чүгүлдүгүнүгү хайныктырган болгаш бүгү чуртта эртип турар митингилерин кир-жикчилери партияның база күрүнениң даштыкы политиказын чангыс эп-сеткилдиг дет-кип турар.

СЭКП ТК-нын Чингине се-кретары, ССРЭ-ниң Дээди Со-ведини Президиумунун Дар-газы эш Ю. В. Андроповтун Меделелин чүгүлдүгүнү, бир эп-сеткилдиг деткири-биле Кызылдың хоочун бүдүрү-гелерин бирээни—автосеп-теге заводунун ажилчыны, инженер-техникти ажалдак-чылар, албан-хаакчылар ажил-шты эгээрзиниң мурунда кол корпуска чыгып келген-ер.

Заводтун директору А. М. Самойленко митингине ажи-каш, партия эге организаста-рын секретары Е. Н. Бала-бановага сөс берген.

—Совет Эвилелиниң уду-ртугазы совет кижилерин болгаш өскө-даа улустарын кичээлгени америк админис-

трацияның милитаристиг уга-лыныкын бодунуң канчаар көрүп турарынча угландырган болгаш АКШ-тың база оң та-лаакчыларын иңидиг уга-лыныкын хоралыг ужу-журтарын аймактың дү-гейин баш удуз сагынарып турган.

Ыччалажок ГФР-ниң, Ве-дикоританияның болгаш Ита-лияның денисчелеринде орту-мак иракылың америк ра-кеталарын сайгара тургузуп эгелээн.

Тургустун келген бойдал-дын бүгү талааларын совет удурутуга ханзы-биле өө-рин көргөш, чогуур шиптир-лерин хүлээп алган. Совет ча-зактыг делегейге тайбынны камгалаар дээш ол чоптук, ки-жизин политиказын бүгү совет

улус-биле бир дөмөй автосеп-теге заводунун коллектив чүгүлдүгүнү, деткип турар—деп, ол чугаалаан.

Индирде Ада-чурттуң Улуз дайынның киржикчи, күш-ажылчы хоочуну Г. Д. Ка-линин үнүп келгеш, эш Ю. В. Андроповтун Меделелин айт-кан Совет удурутугалың хем-челерин сеткилинни хан-зында деткеш, ол база ми-литаристтерин чорудуп турар политиказын оштур шавар ма-гдылаадыг харын дээрзин айткан. Төрөн чуртунуң эконо-миказын, камгалаар күчү-зүн быжылгаар дээш бо хү-нерде каш дакыр күжениш-кенин ажилдаары хамаа-ты кижэ бүдүрүгүн хүлээлгезин, ол—делегейге тайбың херэ-эне улуз салыныкын болурун

демдегээш, планинг онаалда-ларын болгаш социалисттик хү-лээлгелерин доолур болгаш ажыр күүсөдир дээш шалы-чы ажилдаарын өөрүнүп му-рунуга аазан.

—Тайбың күш-ажыл, тайбың амыдырал дег удуз аас-кежи кижилерге чок. Ындыг бол-гашта делегейге быжыг тай-бың дээш турар күе-л-сору-кут, сонугаргадыг бис. АКШ-ның административизм дайы-зырак политиказын соксады-рин негеп тур бис—деп, за-водтун бүдүрүгө начальниги М. А. Баталов чугаалаан.

Бүдүрүгениң хоочуну А. Н. Беспрозванных кыска чүе чугаалаан:

—Ийн болдуң иези мен. Олар дайынның халаптыг аймагында таваржырын күе-вес мен. Тайбың дээш деми-сежир ужурут бис.

Заводтун директору А. М. Самойленко сөс алгаш, эш Ю. В. Андроповтун Меделелин АКШ-тың агрессии по-литиказын сойгаланын, айаа удуз совет удурутугалың эп-чорудуп турар хемчелерин чүгүлдүгүнү деткеш. Деле-гей бойдалы нарындап турар амы уде ССРЭ-ниң күчү-күжүн быжылгаар дээш ажил-даары бүгү ажилчы чоплар-дан хамааржыр, ол болза бү-дүрүгениң ажилын, күш-ажылчы бүдүрүкчүлүгүн бед-дир, күш-ажылчы сагыла-чурумун быжылгаар, пла-нын онаалдаларын болгаш социалисттик хүлээлгелерин күүсөдир болурун айткан. Эш Ю. В. Андроповтун Ме-делелин заводтун коллектив чангыс эп-сеткилдиг деткеш, орта харын кылдыр шалыныч ажилдаарын хүлээлгезин.

Т. ХЕРТЕК.
ЧУРУКТА: митинг үезинде.
Ю. КОСАРЬКОВТУҢ ФОТОЗУ.

ССРЭ-ниң Көдээ ажил-агы министрствозунга, ССРЭ-ниң Кат-ногаа ажил-агы ми-нистерствозунга, ССРЭ-ниң Сут ажил-агының ми-нистерствозунга, ССРЭ-ниң Сельхотехкумкомитетинге бол-гаш республикаларын (АССР-лер), крайларын, областтарын болгаш районнарын агродепутат каттыжымшынарын чө-вүлелеринге дааскан. Мели-орастан черлеринг ажил-агыларга эрежок чугула хем-чээлдин минералдыг чедип-чидилгелери, пестидтерия болгаш өскө-даа материалдыг куралыларын бээр. Тараа болгаш мал чемы культу-ралары программалаанын бу-уулар өстүрүлгүнү талазы-биле 1984 чылда даалгалары тодараткан.

Экинчигин черлерге и-дээ ажил-агы культура-ларын бүдүрүп талазы-биле ажилдаар бригада керээзи, күш-ажылчы толээрин деп-шигелгил хемчелерин калбаа-биле ажилдаарын сойла-зын сатдыган. Ажил-агыларын сут часталдыр миниа-ларын болгаш насос ста-цияларын бедик мергеж-лиг операторларын, машини-стеринге четелээр.

ССРЭ-ниң Министрлер Чө-вүлелиниң Даргазынч ора-закчызы З. Н. Нуретин дарагаланы-биле болгаш ком-миссияның ажилында СЭКП ТК-нын, ССРЭ-ниң Күрүл-манын, ССРЭ-ниң Куралы-зын ажилын харысалагы ажилдакчыларын, эвилел-кеп республикаларын Ми-нистрлер Чөвүлелеринч президиумнарын АУК-та-рынч талазы-биле коммис-сияларын дарагаларын, об-ластарын, крайларын болгаш республикаларын (АССР-лерниң) агродепутат катты-жымшынарынч эвээр каш чөвүлелеринч дарагаларын, сонугаргадыг министр-ствозун болгаш ведомстволар-нын удурутуктары, эртем-денер киришкен.

Комиссияның хуралига СЭКП ТК-нын Политбюро ке-жигү, СЭКП ТК-нын сек-ретары М. С. Горбачев чүе чугаалаан.

(СЭТА).

БОГУНДЕН ЭГЕЛЭЭР

Кызылдың телестудиязын декабрь 1-ден эгелеп өңүгү теледидимчаларын көргү-зүп эгелээр.

Өңүгү дамчылааларын көргүдөр чаа аппаратураларын Тыва радиотелевизи-онга, Тыва драматург В. Көк-оолдун «Хайраан бот» болгаш бедор драматург А. Дударевтиң «Тайып ужу» деп шиилерин телестудияда өңүгү кылдыр бижил доос-кан.

Кызылдың телестудиязын чогадыкчы ажилдакчылар Чая чылдың дамчылааларына «Хөгүлүг өңүгү» элче-гин үндүрүлгенин өңүгү кыл-дыр көргүзүлгенин белеткеп турар.

Н. ООРЖАК.

аэровокзал тудуун болгаш амырал хандырылга бажы-нын доостур чыгган.

Найысылал Кызылда бол-гаш республиканын суула-рында чаа тузугар туттуну-п турар. Оң шынарын эки-жидер база дуузааында ажилдаа кижирер чугула сойуга болуп турар.

Бистин көрр.

ЧАҢГЫС АЙ АРТКАНДА

Республиканың статистика эргелелиниң бо чылдың но-ябрь 16-чың медээзин эс-сээр аларга, күрүнөгө эйт са-дарынын чыл планын 90,1 хуу, сүтү 96,3 хуу, дүктү 100,6 хуу күсөткен. Эттин эртен чылдың бо үезиниң дениелдиги эвээрин дузала-ган.

Чыл төнүзүгө чедир рес-публиканың районнары 23849 центнер эттин садар планын, Монгун-Тайга, Кызыл ра-йоннары чыл планынын дык-а ажыр боттандырган. Ба-рын-Хемчик, Сүт-Хөл, Чөөп-Хөмчик, Эрзин районнар планнарын күүсөдириниң кы-рында келген.

Бай-Тайга, Танды, Бин-Хем, Току, Каа-Хем районнар чыл планынын чүгө 64,8—81,6 хуу чедирин, республика көр-гүзүгө багыт садынын че-дирин турарын айтыр херек. Республиккада күрүнөгө эйт дүжаар ужурут 67 ажил-агыларда чүгө 15-и планын күүсөдип алган. ССРЭ-ниң 60 чыл, Карл Маркс атыг, «Чыраа-Бажы», «Морен», «Көк-Тей», «Шамбалыг» сов-хозтар болгаш шук фабрика-зы буттарының планын дык-а ажырган.

«Морен-Бүрөө», «Барлык», «Октябрь 30 чы-лы», «Хемчик», «Большеви-но», «Искра», «Хондерег», «Ан-Тургу», «Коммунизмниң хере-ли», СЭКП-ниң XXV съезди-ниң атыг, «Кызылгар», «На-рын», «Х Улуз хура» сов-хозтар чоожу хүнерде күү-сөдириниң аргалары бар.

Ажил-агылардан «Кара-Хөл», «Хайрал», «Револь-юцияны чалбыжы», «Өөк», «Май 1», «Совет Тыва», «Бу-рунгар», «Ленинниң орун» чыл планының күүсөдирини 70

хуу безин чедирбөөн. Республика күрүнөгө чыл төнүзүгө чедир 10932 цент-нер сүтү садар ужурут.

Эртен чылдың хамаарыш-кын үезинде 17161 центнер сүтү хойну саткан болуп турар. Монгун-Тайга, Эрзу, Сүт-Хөл, Чөөп-Хөмчик, Току, Тет-Хем районнар ол планнарын дык-а ажыр күүсөдип, чыл төнү-зүгө чедир ам-даа хой сүтү пландан ажыр саткан болу-рун аргалары бар дээрин чуратгалар көргүзүп турар. Сүт дүжаар ужурут 64 сов-хозтардан 29-у күүсөдип ал-ган. Оң иштинде ССРЭ-ниң 60 чыл атыг, «Совет Тыва» совхозтар планнарын 2,2 каттап ажыр боттанды-рып, социалисттик чарышты му-нуку одурууда чоруп турар. «Морен-Бүрөө», «Ден-Тере-эни», «Алдан-Маадар», «Ис-кра», «Хондерег», СЭКП-ниң XXII съездин атыг, «Май 1», «Кызыл» (Каа-Хем), СЭКП-ниң XXV съездин атыг, «Тере-Хөл», «О. Шына» совхозтар пландан ажыр хой сүтү саткан.

Он дээрге мында, ажилдап турар саныларын, кадар-чыларын кызымактай күш-ажылчы түнпештерин.

Оң-биле чөргөштер «Уулу-Хаа», «Шивилет», «Ле-нин атыг», «Нэбырал», «Ка-ра-Хаа» совхозтар планна-рын 80 хуу безин чедир күү-сөдип алган.

Күрүнөгө дүк садарынын планы ажыр күүсөттинген. Пландан ажыр 71 центнер дүктү хойну саткан. 14 ра-йондан 8-и планын ажыр-ган. Арктиканын күүсөтсөн. Бай-Тайга, Монгун-Тайга,

Чөөп-Хемчик, Кызыл райо-нар ол планнарын дык-а ажыр боттандырган.

Каа-Хем, Бин-Хем райо-нары дүк садынын күгө 84 хуу күүсөдип, эитте күдү көрү-зүлгү болган. Дүк дүжаар 62 ажил-агылардан күгө 17-и күүсөткен. Оларнын иш-тинде ССРЭ-ниң 60 чыл атыг, «Морен-Бүрөө», «Тыва», «Күш-ажылдың хосту», «Май 1», «Совет Тыва», «Ти-лелге», «Х Улуз хура» сов-хозтар аи-ве хой дүктү ду-залап, өскө ажил-агылардан мурунал.

Чолуун хуузуна хой, эш-күзүнү дүгү садып алырын республика 178,4 хуу күсөт-кен. Пландан ажыр 981 цент-нерин ажыр дүжаалган. Бай-Тайга, Монгун-Тайга, Танды районнар ол талазы-биле пла-нын күгө 50 хуу күсөдип, четпес ажилдаан. Арктиканын дык-а ажыр боттандырган.

Он бирги беш чылдың үш-кү, өзек чылдында мал ажы-лының продуктуларын күрү-нөгө садынын чыл планы-нын онаалдаларын респу-бликаның районнарын, совхоз-тарынын күсөдип турарынч байдды кылдылар. Ам ар-зан каш чоноттарда чө-р болганга ону тузугаалы көр-зе чогуур. Ыччанга кол-ла кичээлгенин бар курлар-ларын долау-биле ажилда-рычыне, ССРЭ-ниң составы-на Тываның эки тура-биле кир-гениден бээр 40 чылдыг а-адар болдурун күш-ажыл-чы чарышты улам калбаты-шаан, чылдың планынч онаал-даларын ажыр күүсөдирин чедип алырыне угландырап ужурут.

ССРЭ-НИҢ ӨРТЕКТЕР ТАЛАЗЫ-БИЛЕ

СЭКП ТК-нын болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвү-лелиниң шиптириниң дүшү-түр чоңуң чамдык херега-ла барааныларын үрүмекте са-дар күрүнө өртектерин 1983 чылдың декабрь 1-ден эгелеп чингедир дугайын ССРЭ-ниң Өртектер талазы-биле күрүнө комитети дичаанып тур.

Үрүмекте садарынын да-раазында өртектерин чинге-дирин көрдүнгөн:

Хемчелерин болгаш хемс-кыларын — ортумаа-биле 20 хуу;

каракуудан кылдыларынч

КҮРҮНЕ КОМИТЕДИНДЕ

чамдык соодукчуларынч — ортумаа-биле 15 хуу;

кино болгаш фото аппара-турынч (ФОД болгаш «Киев» маркалыг фотоаппараттардан аида) — ортумаа-биле 19 хуу;

культураның өскө-даа чамдык барааныларынч — ор-тумаа-биле 25 хуу;

кварцымыг болгаш айтыр согунарларын хол шактарыныч — ортумаа-биле 30 хуу.

Үрүмекте садар өртектер-ин чингеткениниң иштин тү-нү чылга чижеткен санаар-га, 2,6 миллиард рубль бо-лур.

амдырал херегалениниң

Ч А А Т У Д У Г Л А Р

Кызыл хоорайда туттунуп турар чурттага бажынары, социал-культура объекти-лери хей. Удаас кызылдан чаа гостиница биле кинотеатры белекке алыр. Чаагайжымды туттуган хей калт ийн чаа чурттага бажыны бо чылып ажилгалга кирер.

«Тыва тузуг» трест чур-ттага бажынарын тузугу-га 10 айларда 203,7 муң ру-

блдан чарыгалаан. Кызыл-Ма-жалыкта 18 аал чурттаар ба-жыны тузугу турар. Ра-йоннар төптөргө хой аал чурттаар бажынар нежекир. Сарыг-Септе аалчылар ба-жыны тузугу доостур четкен. Баян-Тала, Хандагайты, Эр-

зия сууларда ортумак шко-лар болгаш Бай-Хаакта эми-нелге тузугу турар тузугу ко-лективтери 10 айларын пла-нын 100 хуу күсөткенир. 81 дугаар тузугу эргелел 10 айларда 542,3 муң рубльдиң тузугу-монтаж ажилдарын

кылган. Эргелелдиг брига-да болгаш 444 кижэ чурттаар иштин чурттага ба-жынына хаанын салып ааскан. Улустур тузугунун эргелел Кызылда бичи уруулар эмелгезиниң, чө-р ажилы кылдыр тузугу эргеле-ли

КӨДЭЭ ТУДУГ БОЛГАШ ООҢ СОРУЛГАЛАРЫ

Көдээ тузуг индустрияның материал-техниктиг баазын калбатыр, оң технологиязын чарыш, күш-ажылчы органи-застарының чаа эргаларын ажилдаар болгаш көдээ тузуг-ну инженер-техниктиг болгаш ажилчы кадар-биле бы-жылгаар талазы-биле респу-бликада ажилдар чоруттунуп турар. Он бирги беш чылда трестин мурунда сандыган сорулгаларын дугайын чу-гаалап бээрин бистин коррес-пондентивс оң кол ижеке-ри В. Ф. ПОТОКИНДЕН ди-лээн.

— Бо беш чыл төнүзүгө чедир тресте 50,6 миллион ру-блядың тузугу-монтаж ажилда-рын кылдыр. Бо чылып 14,8 миллион рубльдиң тузугу-монтаж ажилдарын шиптэ-тир. Келир чылып бо сан 2 миллион, оон да ра-вааында 5 миллион рубль ө-сөр. Боуустун күжү-үс-биле кылдыр тузугу-монтаж 46,7 миллион рубль ундирер көр-дүгөн.

2 чыл он айларда иштин план 85,3 хуу күсөттинген. Көдээ тузуглар тузугу план 85,3 хуу күсөттинген. Көдээ тузуглар тузугу план 85,3 хуу күсөттинген. Көдээ тузуглар тузугу план 85,3 хуу күсөттинген.

Сөөлүг ийн чылдын планын улуз күженишкенин негеп турарын демдегээр алаар. Кызыл ужурут ажилдар хой. Нинти-биле 6 муң дөрбөлч метр чурттага бажынарын, 306 киянги иштин чурттага бажынын, 230 урулгага сандык. Кызыл хоорайга 110 аал чурттаар бажыны, чаа Шагаан-Арыгга 540 сургуу-

гектар теплицаны, 2 муң то-на тараа шыгаар салдыт турган. Мал ажилың кол-лективтерин тузугу-не ки-чээлгени салыры негетиннип турар.

Бүдүрүгелерден аидаа көдээге социал-культура объектилерин турар чугула. 2 чыл 10 айларда 50 олуттуг соодаанын, 100 орунуг эми-нелге албан черлерин, 305 урулгага сандык, көдээ Со-веттериниң 5 бажынын, 400 олуттуг клубу, 140 кижэ ки-рер спортзалды, 1136 өө-ринч өөренип школаны ажи-галга кирген.

— Ажыгалаа кирер кол-кол объектилерин аап көрү-нерем.

— Беш чыл төнүзүгө че-дир иштин-биле улуз-лул 20 тузугларын ажилгалга кижирер көрдүнгөн. Шуурмак-тың мях ажилдап кылдыр за-водун, мях соортур 60 кило-метр узун оруктарын Туран хоорайга арболит негип, Ак-Доуракка шлак-блоттар не-гип келир чылды доостур. Ол ишкан трестин кол тузуг баазаларын Тээлге болгаш Салыг-Септе тургузар.

Сөөлүг ийн чылдын планын улуз күженишкенин негеп турарын демдегээр алаар. Кызыл ужурут ажилдар хой. Нинти-биле 6 муң дөрбөлч метр чурттага бажынарын, 306 киянги иштин чурттага бажынын, 230 урулгага сандык. Кызыл хоорайга 110 аал чурттаар бажыны, чаа Шагаан-Арыгга 540 сургуу-

Партия райкомунуң плену-
нарынга, партхуралдарга,
чангыс аай политхүннерге
хэй-хэй үнелиг саналдарны
коммунистер, ажилчы чоннар
книрип турар болгай. Олар
четче күүсеттинмейи турарыи

— Районууң, чечерде бу дүргүлөргөң амыдагыңдан да чүү болуп турарын билиң! «Айыксан турар бис» — деп, делегат О. У. Монгуш саяалыңга чугаалаң. — Күш-аңдыгың коллективтерге СЭКП райкомунуң аялжандычаларын, бууругейин уадртуучуларын эвээн барып, кижилер-биле амыдагы четтес чорудуп турар.

Идеология ажылын СЭКП ТК-ның июнь (1983 ч.) Пас. мунуңун негеделеринге дүштүрүп тургузарыңа улашкычынга эң көпөөрүңүң салды. Партия болган эң номона өөрөлдөгөң экижизер, пропагандагистерни белеткөөр талазы-биле СЭКП райкому, партия эгеорганизациялары эвээн эвес ажыдарлары чоруткан. Ыңгалы-даа четтестер хой болуп артышмаң. Кижиздагы ажылын чору-

Партия райкомуну ажы-
лымдын стил... Ол нарын
болган ханы уткалыг. О
амгы үед партиянын негел
деслерине дүүштүр сайманы
тайжылары партия райкомун
нун таа составындан негет
тивил турар.

СЭКП обкомуну йяйта се-
кретары П. И. Кравченко
конференцияны ажылыгына
каржип, чүве чутаалаан.

СЭКП райкомунуц баш-
тайгы организастыг пленуму
болуп эрткен. Райкомунуц
бирги секретарына В. Д.
Куруков, йяйги секретарына
Ф. Болотов, секретра-
рына К. Е. Елзак соң
гуткай.

А. ОКСУР.
«Шиний» корр.

НАЛДЫГ БЕ

кылдыр серилеп каан. Кыштын хаттыг соок хүннэринг маңда төрөө хойлар чөмгөрөрингө таарымчалты аажок.

Хой кажаазынны иштинич арыг-слия, хой, хураган суггарынига таарыштыр кылган очигага, шагжаларны чурууну кылган малчининиң, аныкка-каа болза, дургулгалын хөречилеп турар. Хураган кажаа-ны чаш мал хүлээн алырынга белен.

Чечек, Оолак Монгуштар болгаш оон дуалакчылары киде еглерде чурттап оорат. Чурттап бажын чанында ег тур. Хомудачныг түвү чүк дээр-ге, септеп-дериң каан кыштаг-нын чыл бүрдүе тонап, оорлап, үптөп турары — каракка чар-дынчыг. Анык малчыларнык кыштаз база ыдыг байдалга таварышкан болду. Бүрүн септеп каан бажынныч соңса-ларны, рамааларны, шалазы, шалдооканы үрөп алгаш ба-ган. Хураган кажаазынны, бажынны пеккаларынны шол-ларындаз бөрү үптөп алпаргы, даан. Бо чорук ажал-тэйлар-нык кайындаа кыштагаларында болуп турары харадалчыг.

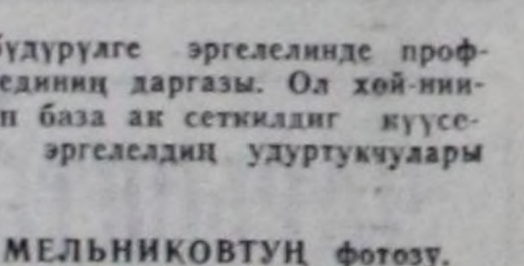
Чечектин өөңү ээзи Оолак Өм-Шырмакович Монгуш мын-чап чугадалап олур:

— Совоктоа соңга шилдэр шил, пекка тулар тууйбү чок. Олар районда бесин чок деп даргалар хомуларда чүв-дир. Бистин чурттап бажынчыныс бо чылын шил чогуудан ажи-

жатамынчы олтур. Хураган
кажазында печканы база үрөп
аппарган болдулар. Бидең-кыш-
тагылардан бешин Боктайыл чо-
рун апаган. Чүтүтү, хонка
кыжжар бар чүөсүдөн ийин.
Эмир чылым печка туткан тууш
бу артың чөргө хөөн каны ки-
жи мен. Оң-биле ол кажазда
печка кымып адыздыс. Өвүсүз
ту чаа чымылган адыздыс. Ма-
ңа кыштар бис. Бајкын бү-
дүп болган болза, оңу-лаа эң
чүө. Кол-ла чүө малды кыш-
тан хур ажырыр, оңу хурага-
тын менди алыр, дүгүн чыам-

түр. Чамындын оода септе-
тилер иргч бс дөл кордаан
ада ажим чок. Машинала-
илла чыл-чыл биле ол-ла хе-
вэр урелик чидар. Бс тегче-
лекчи торук кимин-ада дүвү-
ротпес, ол дэхи удуругчулар
ин сажым ааривайи турар
дөл болур.

Сөстү бадтыкаары-биле
чамдас чикстерден кирип
көрөй. Мен Чербинчи школа-
интернаттада ажылал турар
мен. Школа чаз автобус а.
газ. Чолазын таанып, охи

УСТА

гениң орулгалыг болурун
улам көүдөткөн Шендесе
тегин бадургадеге тургуска
нының ачызында ол чедип
алдынар аргалыг болган.
Мында идикиктин хөй эвес
бөдүктөр-биле кылып унаду
руп турар болган сдлык
алмыкчылар чаа хевиринг
идиктирин чүлүдүзүлүн көр-
генинин соонда зарын олар-
ны бадур кылдыр неперте-
диэ турар.

ЗАРЛОБ

Азербайжан ССР-де Карл
Маркс аттыг колхозка Али
свертеник кедээ диялгасты-
ныц байырлаган демдегдэди.
Нинти куш-ажылы стажы-
уш чус чыл болуп турар өг-
бүлени алдаржылы байыр-
лаары-биле бүгү Зардоб ра-
йондан аалчылар - келген.
Эң хоочун сугаттыг Алне-
төрээн ажил-агыйынга 50
ажыг чыл аймадап келген.
Мырында чоокта чал пен-
сиялап үгүгөжө чедир оон

Садовое Совет Калмыкийн Сарпин районун ажил-агуйлагч муриакх «Степной» совхозтун дуржулганы ботаник ажилтан тур. Хову чергетараа култураларынын энбедик дужуттерин ануа кашдана мэл улаштур есүртүр.

селген. Муниципалитеттин үлгөсүн сүзгүзгөн аймагыларда чыңамал чыңалып, шаардын алтында, культураларынын сорттары бүрүн чагартып, организацтар, «Степно-» совхозта кылып турары, чыңамал эрозияга үндү техникалык чыңалып деген чыңамал чыңамал. Таражылар кылып чыңамал бектик жүргүзүлгөн чыңамал дээр дээр чыңамал калыктар.

СИСИА

Армян ССР-нин «Автогре-» заводунун дагы бектик чыңамал чыңамал. Ашотан сурда ашотан салбыр, продукциянын берил ээли. Бу чаа бүдүргөн чыңамал калып бергелг барааным бүдүрү үндүр кылып тус-кыпчыктан. Армениянын дээр райондарында туттуган мындай ийи чыңамал бүдүрү.

агудерлер ам республикада
ажидан турар.

КАРШИ

Узбекистанда Кашкадарья
областидан У. Юсупов аттис
сохилох-техникумда урултарга
ка кобинат байыраладиг
байлада ажиттыган. Кай-
тамга тарымчалык болгаш
керүүш-шияниг кылдыр тут-
туткан ол кобинатты ажит-
кан киргисилгени ачылдына
30 ми керүүш-шияни сазылар
ажидан дүзүл асылды бил-
баштар хитирини киргиз-
Көзү черерини социал хо-
жудалыгини планызга дүшүр
ажыл-ажыгын ажил-хорон-
гунга үсүл-биле урултарын
бо албан черин туткан.

(С.С.С.С.)

Гараж сынмас үрелген ма-
шиналар сегиз металллом
кыдылар дужаалтар-да болза,
куртуега ажытыгы. Анала-
баракка чаркынчы боолчы-
дарга, кижини сепкилинде
берген ачыгы-дыр. Кыдымдан
айтбааркы болуп көрүп олу-
ругарга берге боорга, бо четте-
сегин чайыдылар чедип алыр
сорууда-биле, солунне бижиш
төр мен. Бо зергелги фантаилар
айдаа-лаа тазаркыш турар.
Ыдыдан каймага, айткым

жылгымдыры негетинип
калаган. Камналга биле харым,
калга тутуш холбайлы болур
журттур. Оларнык деизгүртү
ангас. Чүтлө харыскалга чок
жики совхозка каража чели-
нип болур. Урелген автобус-
тарын өрттө тежед, ким бу-
туулугуз, кылдык хомеигер
алымны туралы, бо байдалды
мынаар арттырып болур бе-
леп айтырмаларга сохотуну
дүртүктүчүлөр, специалистери
арымдар алган.

